

miris žene

27/02 - 20/03/2012

GALERIJA
VLADIMIR
BUŽANČIĆ

STANKO ABADŽIĆ

ZAGREB, 2008.
gelatin silver
print, 30 x 40 cm

STANKO ABADŽIĆ MIRIS ŽENE

Ljudsko tijelo, baš kao i pejzaž, trajna je fascinacija umjetnika, tema koja je kroz povijest umjetnosti ostala neiscrpan izvor umjetnikove senzacije i spoznaje. Različito razumijevanje tijela, kakvo nalazimo u rasponu od njegova pri-kaza u djelima povijesti umjetnosti do is-kaza tijelom karakterističnog za suvremenu umjetnost, svjedoči upravo različito poimanje čovjekove egzistencije (u tijelu), ali i mjeru ljudskosti pojedinih društva i određenih epoha. Stara je Grčka ostala trajni uzor ljudske mjere, bez obzira da li se radi o filozofiji Sokrata, antropomorfnom obličju bogova, o arhitekturi izvedenoj prema proporcijama ljudskog tijela ili idealu ljepote utjelovljenom u liku atlete. Renesansni su umjetnici naslijedili grčke ideale, a humanizam epohe utemeljen je upravo na ljudskom iskustvu kao mjeri svijeta¹. Le Courbusier je u trećem desetljeću prošlog stoljeća revolucionirao arhitekturu stanovanja polazeći upravo od ljudskog tijela kao onog najimanentnijeg našem iskustvu, a time i iskustvu prostora. Svjesno je pri tom polazio od iskustava svojih prethodnika Vitruvija, Leonarda da Vinci i Albertija, nadograđujući ih vlastitim spoznajama.

Nakon ciklusa uličnih fotografija Praga, Pariza, Berlina i Zagreba, u kojima uz ostalo iskazuje i interes prema čovjeku u slici grada, svojim karakterističnim fotografskim jezikom koji zakonitosti analogne fotografije i perfekcionizam izrade koristi kao element estetskog izraza, Abadžić je odlučio istražiti i temu akta. Premda većina fotografa poseže za tim motivom u svom formativnom razdoblju, on je to učinio tek u zreloj dobi.

Abadžićev interes za akt primarno je estetski i svojim retro štihom srodan načinu na koji je promatrao intimističke vedute Jadrana, Praga ili Pariza. Karakterizira ga formalizam, optička preciznost, u komponiranju kadra vješto se služi arhitekturom, namještajem i pokućstvom, pridajući marginalijama poetsku vrijednost. Tako shvaćen detalj, ponekad izdvaja iz cjeline i pretvara ga u motiv po sebi. U krupnom planu, unutar samog tijela umije stvoriti puno prostora, a fokusiranjem segmenta u odnosu na zamučenu cjelinu osim što komponira hijerarhiju pažnje, stvara i poetski obrat, čineći lice, stopalo ili haljinu, a ne akt, primarnim motivom. Zamijetit ćemo da umjetnik u motivu akta iskazuje različite "likovne" interese. Finim gradacijama svjetla i sjene dobiva širok spektar tonskih valera, "mekoćom" camere obscure motiv rasplinjuje i približava ga neopipljivoj iluzornosti barokne slike, u chiaro-scuro odnosima iscertava oštre obrise ili pak igru svjetla i sjene pretvara u motiv u motivu.

Abadžić svoj fotografski jezik gradi na procesualnim kvalitetama analogne fotografije kojima priziva ljepotu puti i profinjenu čulnost svih onih Venera i Olimpija, dobro znanih iz povijesti europskog slikarstva. Njegovi modeli oživljavaju onu mjeru šarma, lascivnosti, erotizma i nevinosti koju nalazimo u antologijskim aktovima pionira francuskog foto žurnalizma Willy Ronisa, kao i odnos prema motivu nagog ženskog tijela na fotografijama koje su služile kao predložak slikama Bele Čikoša Sesije i Edgara Degasa, ili onim još starijim Eugenea Durieua². Međutim, Abadžićev cilj nije imitiranje spomenutih velikih majstora, nego vratiti fotografskoj slici mjeru ljudskosti koja je nestala istovremeno s pojavom digitalne slike.

Akt, baš kao i pejzaž, traži promišljanje i stanoviti stupanj konceptualizacije, a Abadžiću je dobro znana razlika između onog što promatra i onog što će biti na slici. Njegov *revival* priziva vrijednosti koje je suvremeno doba gotovo protjeralo iz slike žene³, a umjesto nje zamijenilo je lažnom slikom nastalom u *photoshopu*, u klinikama estetske kirurgije, u umu suvremenog čovjeka za kojega je vlastito tijelo postalo stvar, a društvu roba u reklamnoj i seksualnoj industriji. Abadžićeva suptilna društvena kritika suprotstavlja urođeni eros prirodno lijepe žene androginoj lutki iz modnih magazina, slici nastaloj u prividu umjetne rasvjete, *stylinga*⁴ i *photoshopa*. Abadžićeva fotografija ne samo da uspijeva odraziti opipljivu kvalitetu ženske puti ili osjećaja što ga na koži stvara tkanina koja uz nju liježe, već nabore, madeže i kapilare, sve ono što digitalna modna fotografija čita nepoželjnim nepravilnostima, umije učiniti estetskim doživljajem i poetskim motivom.

Kako god tumačili tijelo, imajući na umu povijesnu dihotomiju tijela i duha u zapadnoj civilizaciji, ali i funkcionalizaciju ljudskog subjekta u suvremenom društvu koja proizvodi "tijela bez duše"⁵, neosporna ostaje činjenica da ono nije samo naša kuća, već da kroz tijelo osjećamo sebe-svijet, a time i spoznajemo. Slika kojom ga predočavamo, govori o našoj ljudskosti ili otuđenosti, o stavu i sustavu vrijednosti koji podržavamo. Osim što su fotografije Stanka Abadžića jednostavno lijepe⁶, slici žene vraćaju mjeru ljudskosti otjelovljenu u njenoj nježnoj i mekoj ženstvenosti, onome *yin* koje je ne samo reklamna industrija, već i suvremena emancipirana žena odbacila kao svoju slabost. Abadžićeve žene su različite, individualne i stvarne, lišene društvenih uloga i klišeja mode. One jednako mogu biti suvremene žene, kao i naše majke ili bake. Njihova čulnost oplemenjuje sliku svijeta, one su junakinje o kojima se pišu pjesme.

Anita Zlomislíč

ZAGREB, 2009.
gelatin silver print
30 x 40 cm

1 "Ali Bruneschi, Donatello i Masaccio ne 'oživljuju' antiku, nego je istražuju i tumače. Problemi s kojima se oni suočuju pozivajući se na primjerni autoritet antike problemi su njihova vremena, i poznavanje antike ne sprečava njihovu svijest da bude moderna." Giulio Carlo Argan, *Revival*, u: *Život umjetnosti 78/79-06*, IPU, Zagreb, 2006. str. 73.

2 Eugene Durieu je sredinom 19. stoljeća fotografirao modele u atelieru slikara Eugena Delacroixa, koje su potom velikom majstoru služile kao predložak za slike. Vidi: Hans-Michael Koetzle, *Photo Icons, The Story Behind the Pictures*, Taschen, Köln, 2005.

3 Govoreći o *revivalu*, G. C. Argan tumači slikarstvo Ingresa kao "Duboki zahtjev što objašnjava cijelo njegovo djelo jest zahtjev za istinom (...) Zato Ingres ne slika u stilu Rafaela ili Poussina, nego vlastitim crtežom dohvaća duboku istinu ili vrijednost njihova slikarstva: ne ono što slikarstvo postavlja iznad ili izvan vremena, nego ono što ga spušta i polaže, tako da kažemo, vremenu na dno." Argan, op. cit., str. 78.

4 "Kako smo vidjeli, *styling* je izvršio operaciju resemantizacije objekta na osnovi ikonografije simbola koji se mogu lako identificirati i prema tome brzo konzumirati u određenom društvu potrošača. On je zato na svoj način ostvario tip komunikacije, ne nužno estetske, ali prilagođene «heterodirektivnom» tipu potrošača – koji je kulturno bez korijena a po tendenciji kozmopolitiski – velikih modernih metropola i općenito društava ekonomske ekspanzije za koje su SAD bile i još uvijek jesu najreprezentativniji uzor". Filiberto Menna, *Dizajn, estetska komunikacija i masovna sredstva*, u: *Život umjetnosti 78/79-06*, IPU, Zagreb, 2006. str. 84.

5 Vidi: Andrea Zlatar, *Rječnik tijela*, Naklada Ljevak, Zagreb, 2010.

6 "Ljepo nema kanonske zakone, niti se ograničuje na stanovite kategorije predmeta: lijepo je sve ono čemu transcendirajuća misao priznaje istinitost, a budući da istina nije u stvari nego u svijesti, lijepo je sve ono u čijoj istinitosti svijest spoznaje samu sebe i vlastitu istinu. Lijepa je čipka na ovratniku, dugme na haljini, vaza s cvijećem na stolu: a ljepota nije ništa drugo do istina tih stvari, ta istina – vrijednost koja je prividna, ali spoznata na razini svijesti." Argan, op. cit., str. 78.

SISAK, 2009.
gelatin silver print
30 x 40 cm

PRAG, 2000.
gelatin silver print, 30 x 40 cm

Stanko Abadžić rođen je u Vukovaru 1952. godine. Studirao je germanistiku u Beogradu i Berlinu. Fotografsku karijeru započeo je kao fotoreporter Vjesnika. Od 1995. do 2002. godine boravi u Češkoj gdje postaje slobodni fotograf, napušta reportažnu i počinje raditi umjetničku fotografiju. U Češkoj je imao više skupnih i samostalnih izložbi, među kojima treba istaknuti retrospektivnu izložbu u Komornoj galeriji Doma Josefa Sudka u Pragu. Izložba *In Absentia* u Muzeju Mimara u Zagrebu 2003. godine označava Abadžićev povratak na hrvatsku fotografsku scenu. U Hrvatskoj je izlagao u Osijeku, Novigradu, Splitu, Zagrebu i Dubrovniku, Karlovcu, Sisku, Rijeci i Daruvaru. Samostalno je izlagao i u šesnaest europskih zemalja, potom u SAD-u, Argentini i Japanu. Fotografije mu se nalaze u zbirkama u Hrvatskoj i u svijetu: *Moderna galerija* Zagreb, *MMSU* Rijeka, *Muzej grada Rijeke*, *Filip Trade* Zagreb, Zbirka hrvatske fotografije *Fotokluba* Zagreb, *Muzej Umelecko-průmyslová* Prag, *Karel Kresta* Prag, *Galerie Moosgasse* Kempen, Fotografiska zbirka HSBC banke Pariz, *Galerija Zur Stockeregg* Zürich, *Pg Art Gallery* Istanbul, *John Cleary Gallery* Houston, *Steven Cohen Gallery* Los Angeles, *Stuart N. Brotman Communications* Boston, *Verve Gallery of Photography* Santa Fe New Mexico, *Kazutami Ando* Tokyo. Dobitnik je više nagrada i priznanja. Član je HDLU-a Zagreb, Hrvatskog saveza samostalnih umjetnika Zagreb i Fotokluba Zagreb. Živi i radi u Zagrebu.

Kontakt:

abadzicphoto@googlemail.com

www.sabadzic.net.amis.hr

mob. 098 9232 530

CENTAR ZA KULTURU NOVI ZAGREB

Trg Narodne zaštite 2, Remetinec, Zagreb

GALERIJA VLADIMIR BUŽANČIĆ

SAVJET GALERIJE VLADIMIR BUŽANČIĆ: Nevenka Arbanas, Petar Barišić, Milan Bešlić, Višnja Slavica Gabout, Anton Vrlić, Anita Zlomislčić

NAKLADNIK Centar za kulturu Novi Zagreb, Trg Narodne zaštite 2, Remetinec, Zagreb; tel./fax: 6140-189, 6140-190; e-mail: galerija.vladimir.buzancic@czk-novi-zagreb.hr, www.czk-novi-zagreb.hr
ZA NAKLADNIKA Branko Marić **UREDNIKA** Anita Zlomislčić **KUSTOSICA IZLOŽBE I AUTORICA PREGOVORA** Anita Zlomislčić **GRAFIČKO OBLIKOVANJE** Ana Zubić, Marin Jukić **POSTAV IZLOŽBE** Stanko Abadžić **TISAK** Art Studio Azinović d.o.o., Zagreb **NAKLADA** 300 primjeraka

Zadnja stranica:

ZAGREB, 2008.

gelatin silver print, 30 x 40 cm

Galerija Vladimir Bužančić

ISBN: 978-953-7800-06-2